

SSB, 19.11.20

Referat fra møte i Rådet 19. november 2020 (2020/4)

Sted: Videomøte i MS Teams
Møtetid: Torsdag 19.11.20 kl. 10-14

Til stede:

Fra rådet:

Birger Vikøren
Claire Armstrong
Grete Brochmann
Jørgen Elmeskov
Astrid Undheim
Helge Veum

Fra administrasjonen:

Geir Axelsen, administrerende direktør
Bjørnar Gundersen, administrasjonsdirektør
Herborg Bryn, kommunikasjonsdirektør
Wenche L D Friestad, referent
Marit Hoel, referent (fagsiden)

Forfall: Marta Ebbing

Saker:

Til vurdering:

Sak 2020/4/1	Godkjenning av innkalling
Sak 2020/4/2	Bruk av opplysningsplikt
Sak 2020/4/3	Budsjett 2021 - prosessorientering
Sak 2020/4/4	Operasjonalisering av strategien: Langtidsplan 2021 - 23 (første drøfting)
Sak 2020/4/5	Arbeid med internrevisjon
Sak 2020/4/6	Retningslinjer for tilgang til data fra SSB
Sak 2020/4/7	Presentasjon av forskningsavdelingen, herunder arbeid med tilpasning til nye retningslinjer for forsknings- og analysevirksomhet i SSB
Sak 2020/4/8	Rådets rapport til FIN (første drøfting)

Eventuelt

Rådets behandling:

Rådets leder ønsket velkommen til rådsmøtet.

Sak 2020/4/1 Godkjenning av innkalling
 Dokument *Innkalling_møte i Rådet_19-11-2020*

Det var ingen merknader til utsendt innkalling med sakliste, og saklisten ble godkjent.

Sak 2020/4/2 Bruk av opplysningsplikt
 Dokument *Sak2020-4-2_Notat_Bruk av opplysningsplikt*

Arvid Lysø i avdeling for metodeutvikling og datainnsamling og Trine Westvold i avdeling for administrasjon redegjorde for saken. For opplysningspliktige undersøkelser fra SSB rettet mot næringslivet var tidsbruken beregnet til totalt 73 årsverk i 2019. Det var innenfor resultatkravet fra Finansdepartementet om mindre enn 80 årsverk. Ny statistikklov tydeliggjør og forsterker de lovmessige rammene og medfører noen prosessendringer for SSBs bruk av opplysningsplikt. Det er krav om å gjøre kost-/nyttevurderinger før beslutninger om opplysningsplikt. I følge forarbeidene til loven (Prop. 72 LS (2018-19)) skal Rådet konsulteres ved sentrale beslutninger om å benytte opplysningsplikt. Rådets årsrapport skal redegjøre for bruken av opplysningsplikt og omfang av rapporteringsbyrden.

Administrerende direktør ba om Rådets vurdering av SSBs bruk av opplysningsplikt og om hvordan bruk av opplysningsplikten kan omtales i rådets årlige rapport til Finansdepartementet.

Rådet hadde følgende synspunkter:

- SSB må ha tilgang til nye datakilder for å gi statistikken bedre kvalitet og holde seg relevant framover. Gevinstene vil være store for statistikker og analyser.
- Eventuell bruk av nye datakilder må baseres på kost-/nyttevurderinger, og negative konsekvenser må minimeres. SSB må vurdere om man kan klare seg med aggregerte data eller algoritmer i stedet for mikrodata.
- Det er viktig at SSB gir god informasjon til offentligheten om begrunnelse for vedtak om opplysningsplikt og om behandlingen av personopplysninger.
- Saker med strategiske implikasjoner, både enkeltsaker og generelle prosesser, bør behandles i Rådet og omtales i de årlige rapportene fra Rådet (jf. Instruksen for Rådet og lovproposisjonen om ny statistikklov).

Oppsummering: Rådet oppfordret SSB til å gi offentligheten god informasjon om begrunnelser for å vedta opplysningsplikt og om hvordan man behandler personopplysninger.

Sak 2020/4/3 Budsjett 2021 - prosessorientering
 Dokument *Sak2020-4-3_Notat_Budsjett 2021*

Bjørnar Gundersen i avdeling for administrasjon orienterte om rammene og den økonomiske situasjonen. Budsjettet for 2021 er omtrent på nivå med tidligere år og vil fortsatt være stramt, spesielt med tanke på midler til utviklingsprosjekter.

Rådet merker seg at SSB har stramme økonomiske rammer og tok gjennomgangen av budsjettprosessen til orientering.

Sak 2020/4/4 Operasjonalisering av strategien: Langtidsplan 2021-23 (første drøfting)*Dokument Sak2020-4-4_Notat_Langtidsplan 2021-23**Dokument Sak2020-4-4_Vedlegg_Langtidsplan utkast til Råd for SSB*

Administrerende direktør og Aina Silnes fra avdeling for administrasjon orienterte om arbeidet med langtidsplanen. Siktemålet med en treårig plan som operasjonaliserer strategien er å ha et enklere, tilstrekkelig og samtidig langsiktig styringsperspektiv. Langtidsplanen er ikke ferdig. Det skal gjennomføres særskilte tiltak for de tre delmålene som anses å ha størst gap mellom nåsituasjon og ønsket tilstand. Man er i ferd med å innarbeide hvordan målene skal oppnås, gjennom satsingsområder.

Administrerende direktør ba om Rådets vurdering av utkast til langtidsplan.

Rådet hadde følgende synspunkter:

- Det er nyttig å ha et styringsdokument med et mellomlangt styringsperspektiv og med klare indikatorer for måloppnåelse. Tidshorizonten for senere planer må vurderes i lys av den overordnede strategien.
- Sammenhengen mellom tiltakene i langtidsplanen og satsingsområdene i strategiplanen bør omtales.
- Rådet understreket at det er viktig med oppmerksomhet også om de delmålene der det i dag er liten avstand mellom nåsituasjon og ønsket tilstand. Det gjelder blant annet delmålet om at befolkningen skal ha tillit til at SSB er faglig uavhengig.
- Det er viktig å si noe om utvikling av ledere, medarbeidere og teknologi. Det bør være planer for å utnytte teknologi for kvalitetskontroll av informasjonssikkerhet og metoder.
- Rådet pekte på behovet for produktivitetsvekst og uttrykte bekymring for hvordan SSB vil samle tilstrekkelige ressurser til nødvendige satsinger.

Oppsummering: Rådet støttet utarbeidelsen av et styringsdokument med et treårig tidsperspektiv.

Sak 2020/4/5 Arbeid med internrevisjon*Dokument Sak2020-4-5_Notat_Vurdering behov for internrevisjon**Dokument Sak2020-4-5_Vedlegg1_Sjekkliste internrevisjon 2020**Dokument Sak2020-4-5_Vedlegg2_Vurdering av behov for internrevisjon*

Bjørnar Gundersen og Aina Silnes redegjorde for SSBs vurderinger av behov for internrevisjon som er gjort i henhold til DFØs veileder. Etablering av en internrevisjon (egen enhet) synes ikke å være et verktøy som passer utfordringene i SSB. Det foreslås å fortsette arbeidet med å styrke internkontrollsystemet og kjøpe eksterne IT-revisjonstjenester når styringssystem for informasjonssikkerhet er implementert.

Administrerende direktør ba om Rådets vurdering av om SSB bør etablere en internrevisjon eller om det bør vurderes andre tiltak for å sikre forsvarlig styring og kontroll.

Rådet hadde følgende synspunkter:

- Det var støtte til konklusjonen om at det ikke er hensiktsmessig å etablere en egen enhet for internrevisjon på nåværende tidspunkt. Rådet var opptatt av at et robust kontrollsystem må bygges innenifra.
- Rådet understreket viktighet av at SSB fortsetter arbeidet med å videreutvikle systemet for risikostyring og internkontroll. Det er viktig at SSB har ressurser til å prioritere dette.
- Det var enighet om at SSB særlig trenger god internkontroll og risikostyring innenfor informasjonssikkerhet og IT. SSB bør vurdere å bli sertifisert etter informasjonssikkerhetsstandard ISO27001. Rådet ønsket å følge arbeidet med å forbedre informasjonsforvaltning og systemer for informasjonssikkerhet.

Oppsummering: Rådet støttet konklusjonen om ikke å etablere en egen enhet for internrevisjon nå. Rådet anbefalte at SSB prioriterer å fortsette styrkingen av systemet for risikostyring og internkontroll, og at vurderingene om internrevisjon sendes Finansdepartementet.

Sak 2020/4/6 Retningslinjer for tilgang til data fra SSB

<i>Dokument</i>	<i>Sak2020-4-6_Notat_Retningslinjer for tilgang til data fra SSB – utkast</i>
<i>Dokument</i>	<i>Sak2020-4-6_Vedlegg1_Retningslinjer for tilgang til data fra SSB – utkast</i>
<i>Dokument</i>	<i>Sak2020-4-6_Vedlegg2_Retningslinjer for interne forskeres tilgang til data - utkast</i>

Thorleiv Valen i avdeling for administrasjon redegjorde for saken. Retningslinjene for tilgang til data fra SSB utfyller forskrift til statistikkloven § 14 om tilgang til opplysninger for statistiske resultater og analyser og § 20 om tvangsmulkt. Forskriften er på offentlig høring, og høringsfristen er 20. november. SSB bestemmer retningslinjene i samråd med Finansdepartementet

Administrerende direktør ba om Rådets vurdering av utkastet til retningslinjer.

Rådet hadde følgende synspunkter:

- Rådet merket seg at et formål med de nye retningslinjene er å sikre likebehandling mellom SSBs forskere og eksterne forskere. Rådet støttet dette og mente det er viktig at det blir enklere for eksterne forskere å få tilgang til data.
- Innholdet i dokumentet er bra, men det er til dels krevende å forstå. Det gjelder blant annet tilgangsvilkårene for ulike typer aidentifisering og forholdet mellom tilgangsvilkår og ulike tilgangskanaler.

SSB tilføyde at det framlagte utkastet skal være juridisk saklig, og det er ikke ment for ekstern formidling. Det vil bli utarbeidet informasjon som er lettere tilgjengelig på ssb.no. Prosjekt/institusjon som får tilgang til data har selv ansvar for at dataene behandles i henhold til vilkårene. Videre ble det nevnt at SSB ikke planlegger å etablere egen «remote access»-løsning (RA), men legger til rette for at andre tilgjengelige RA-løsninger kan brukes. Retningslinjene skal justeres etter som praksis og teknologiske muligheter utvikler seg.

Oppsummering: Rådet støttet utarbeidelsen av retningslinjer som klargjør vilkårene og gjør det enklere å få tilgang til opplysninger for statistiske resultater og analyser, herunder forskning.

Sak 2020/4/7 Presentasjon av Forskningsavdelingen, herunder arbeid med tilpasning til nye retningslinjer for forsknings- og analysevirksomhet i SSB

<i>Dokument</i>	<i>Sak2020-4-7_Notat_Forskningsavdelingen</i>
<i>Dokument</i>	<i>Sak2020-4-7_Vedlegg_Plan for tilpasning til nye retningslinjer</i>
<i>Dokument</i>	<i>Sak2020-4-7_Vedlegg_NTL_SSBs råd_nov2020</i>

Administrerende direktør orienterte om at fagforeningene har blitt oppfordret til å gi uttrykk for sitt syn. Rådet skal innhente synspunkter fra de ansatte i saker som angår dem. NTL har sendt et notat som gir kommentar til de nye lønnspolitiske retningslinjene.

Linda Nøstbakken orienterte om Forskningsavdelingen og om arbeidet med tilpasning til nye retningslinjer fra Finansdepartementet. Etablering av ny delstrategi for forskning og analyse er gjennomført, og reorganisering av Forskningsavdelingen iverksettes 1. desember. Nye lønnspolitiske retningslinjer for forskere i SSB planlegges vedtatt innen 31. desember 2020. (Andre medarbeidere i avdelingen følger vanlig stige i SSB). Nye retningslinjer for bruk av bistillinger ferdigstilles innen 31. desember 2020. SSB vil bruke andre typer kontrakter, som tilknytningsavtale for eksterne forskere som trenger datatilgang og samarbeidsavtaler/underleverandøravtaler for å formalisere samarbeid med eksterne forskere på eksternfinansierte prosjekter. Nye retningslinjer for oppdragsfinansiert forskning utarbeides innen 1. februar 2021.

Administrerende direktør ba om Rådets vurdering av utkast til plan for hvordan SSBs forsknings- og analysevirksomhet skal komme i tråd med nye retningslinjer.

Rådet hadde følgende synspunkter:

- Rådet gav ros til arbeidet som pågår for å sikre at Forskningsavdelingen har en hensiktsmessig organisering og innretning.
- Rådet var opptatt av hva de ansatte mener om endringene som gjennomføres (jf. også Rådets instruks).

- Relasjonen mellom Forskningsavdelingen og statistikkavdelingene er viktig, jf. drøftingen i statistikklovutvalget. Dette temaet er ikke berørt i saksdokumentet.
- Det er viktig å ha et system for å kvalitetssikre arbeidet i Forskningsavdelingen, herunder internasjonale publiseringer.
- Lønnspolitiske retningslinjer bør fremme intern mobilitet og nyttevirkning.

Oppsummering: Rådet støttet planen for tilpasning til nye retningslinjer for forsknings- og analysevirksomheten.

Sak 2020/4/8 Rådets rapport til FIN (første drøfting)
 Dokument Sak2020-4-8_Rådets rapport til FIN (første drøfting)

Rådets leder poengterte at referatene fra møtene må spisses for å få fram Rådets vurderinger. Det vil også være nyttig når Rådets årsrapport skal skrives.

Sekretariatet ba om Rådets vurdering av utkast til disposisjon og innhold i årsrapporten for Rådet for SSB 2020.

Rådet hadde følgende synspunkter:

- Forslaget til disposisjon virker hensiktsmessig.
- Arbeidet med implementering av ny statistikklov bør gis en særskilt omtale.
- Rådets vurdering av SSBs virksomhet bør baseres på både enkeltsaker som Rådet har behandlet og den mer generelle gjennomgangen av virksomheten i SSBs årsrapport.

Oppsummering: Rådet støttet utkastet til disposisjon med ovenstående kommentarer.

Eventuelt

Administrerende direktør orienterte om konsekvenser av koronasituasjonen siden sist. Det er noen utfordringer med datainngang som forventes å gi utsettelse i noen få statistikker tidlig i 2021. SSB har etablert et prosjekt for å forberede ny leiekontrakt for kontorbygg på Kongsvinger fra 2025. Riksrevisjonen har nylig avlagt rapport om regjeringens oppfølging av bærekraftsmålene, og det gis kritikk for manglende involvering av SSB. SSB er nå i gang med å bistå Kommunal- og moderniseringsdepartementet med å identifisere indikatorer til den kommende stortingsmeldingen om bærekraftsmålene som skal inneholde en handlingsplan med nasjonale målsettinger.

Orientering om forskning på ulikhet og diskusjon i media tas på neste møte.

Oslo, 19. november 2020

Birger Vikøren
 rådets leder (sign.)

Claire Armstrong
 (sign.)

Grete Brochmann
 (sign.)

Jørgen Elmeskov
 (sign.)

Astrid Undheim
 (sign.)

Helge Veum
 (sign.)